

ИЗЪ НАШЕТО МИНАЛО

БЕЗОПАСНИЯТЪ ПЪТЪ

Властта бѣше подушила, че Левски е въ Троянъ и бѣше завардила пѣтищата. Зап-тиетата претърсваха българ-скитѣ кѣщи, тършуваха изъ тавани и изби, надничаха въ тѣмнитѣ килери и проклинаха опасния бунтовникъ, който сякашъ бѣше потѣналъ въ земята.

— Все ще го хванемъ, — разправяше каймакаминътъ Мурадъ-ефенди на даскалъ Илия Бѣлковски. — Не може да потѣне въ земята! А че още е въ Троянъ — това положително зная! Така съмъ запазилъ пѣтищата, че трѣбва да ептичка, за да излѣзе изъ града!

Даскалъ Илия слушаше из-трѣпналъ. Той бѣше най-добриятъ приятелъ на Левски и при думитѣ на турския чиновникъ, сърдцето му се свиваше.

Тѣ седѣха предъ кафенето на Иванчо Марковски, пиеха кафе и гледаха прекрасната картина на пролѣтното утро. Току що раззеленилитѣ севърби леко шумѣха, милвани отъ сутринниятъ вѣтрецъ и тѣхниятъ шумъ се сливаше съ сладката пѣсенъ на бистрата, бърза рѣка Осъмъ. Слънцето — голѣмо и свѣтло — съ чуденъ блясъкъ грѣеше надъ града и още снѣжнитѣ планински ридове.

Улицитѣ на града и бѣлитѣ, чисто варосани кѣщи треперѣха отъ свѣтлина и хубостъ.

Но улицитѣ бѣха пусти, а изъ двороветѣ на кѣшитѣ женитѣ проклинаха, а мъжетѣ се разхождаха съ намръщени лица. Защото властта бѣ забранила всѣкакво движение изъ града, докато бѣде заловенъ Левски.

Само предъ кафенето на Иванчо Марковски седѣха каймакаминътъ, даскалъ Илия и двама-трима престарѣли турци.

— Ето, такива разбойници размиряватъ народа, а после другитѣ страдатъ! — подхва-на пакъ каймакаминътъ. — Защо му трѣбва на този Левски да идва въ Троянъ? Нашиятъ градъ е миренъ. Хората си гледатъ работата и отъ

бунтовничеството не се интересуватъ.

Даскалъ Илия не го чуваше. Той гледаше по рѣката, кѣдето единъ рибаръ хвърляше спокойно мрежата си.

Рибарътъ, съ запретнати панталони и рѣжави газѣше изъ водата и майсторски размѣташе мрежата. Хванатата риба пускаше въ една торба, праметната презъ рамото му.

И каймакаминътъ забеляза рибаря. Когато последниятъ приближи до кафенето, турчинътъ му подвикна:

— Какъ е, приятелю? Ловятъ ли се?

— Слава Богу, ефендимъ, — отвърна рибарътъ. — На едно хвърляне като хващамъ по две риби ще успѣя до обѣдъ да напълня торбата.

Самъ каймакаминътъ бѣше страстенъ риболовецъ. Когато биваше свободенъ по цѣли часове стоеше съ вѣдица въ рѣка край брѣга. И познаваше всички мѣста по рѣката, кѣдето имаше риба.

— Ти слѣзъ надолу, — каза той на рибаря. — Слѣзъ подъ града, тамъ къмъ третия завой по ловчанскияпѣтъ. Тамъ има много риба и е ддра!

— Благодаря, че ми казвашъ, ефендимъ! — засмѣ се рибарътъ. — Азъ съмъ сиромашъ човѣкъ. Съ тази мрежа си вадя хлѣба. И челядь храня. Благодаря ти!

— Хайде, бързай, бързай! — подкани го турчинътъ. — Бързай, че като се вдигне слънцето рибата се крие. И като наловишъ, донеси я тукъ да закусимъ съ даскала. Добре ще ти платя!

Рибарътъ се поклони споредъ турския обичай и отмина. Даскалъ Илия облежено въздъхна, защото познаваше отлично рибаря. Той бѣше Василь Левски.

Великиятъ апостолъ на свободата бѣ избралъ този пѣтъ, за да се измъкне изъ Троянъ и за тази целъ каймакаминътъ, безъ да подозира, го караше да бърза.

Змей Горянинъ

ПРОЛѢТЬ

Поточето игриво отново зашумѣ, и ето всичко живо запѣпли приветливо по майката-земя.

Цѣлуна то цвѣтята, и въ тоя сѣщи часъ обади се въ гората и птичката крилата съсь своя сладкъ гласъ.

По нея друга, трета, и пѣсенъта подета отъ цѣлий птичи хоръ изпълни въ мигъ полето и свежия просторъ.

Поточето игриво понесе пѣсенъта, и съ нея всичко живо запѣпли приветливо да срещне пролѣтъта.

Ас. Калояновъ

ДОЙНО ЗАБРАВАНКО

Дойно ето вече две години служеше като ратай у хаджи Тодора. Младъ, здравъ момкъ бѣше и едъръ като скала. Самъ леко и безъ умора вършеше всичко.

Имаше ли пѣкъ въ селото нѣщо тежко да се дига или носи, викаха все него.

Той ставаше рано преди изгрѣвъ слънце, щомъ като изгрѣвъ пѣтли пропѣваха, обличаше се набързо, измиваше се на кладенеца, прекръстваше се и взимаше меглата.

Изпърво помиташе двора внимателно отъ единия край до другия, хвърляше храна на кокошкитѣ, забъркваше трици на свинетѣ, и на края пускаше кравитѣ на паша.

После се залавяше да поправа колата; едната ѝ ритла бѣше се счупила.

Господарътъ му хаджи Тодоръ, ставаше по-късно и изправенъ на чардака отвисоко го запитваше:

— Е, Дойно, какъ е работата?

Но Дойно не го чуваше, спокойно дѣлкаше осьта съ теслата и си подсвиркваше нѣкакво хоро.

— Дойно, оглушъ ли? — още по-силно викаше хаджи Тодоръ.

Тогава чакъ Дойно повдигаше глава и като захвърляше дървото и теслата, изтичваше до чардака.

— Какво има, господарю?

— Свърши ли всичко?

— Свършихъ... ами! Сега остава да направя ритлата и отивамъ на нивата, — нѣкакъ си съ гордостъ отвърщаше той, като премѣстваше калпака си отъ лѣвата страна.

— Я, вижъ... погледай... нѣщо да не си забравилъ пакъ?

— Нищо не съмъ забравилъ... всичко е въ редъ — махваше доволенъ съ рѣка и наново се залавяше съ ритла-

та. После дигаше копачкитѣ на рамо, за да върви на къра. Нали и тамъ работа го чакаше.

Чакъ като излѣзе извънъ двора, спрѣ се по срѣдата на пѣтя и нервно премѣсти калпака си на дѣсната страна. Съти се, че не бѣше изчеткалъ коня на господаря си.

— Ахъ, — удари си главата съ рѣка отъ ядъ, все така ли ще се случи... да забравя нѣщо...

Но не искаше да се върне и се признае предъ хаджи Тодора. Презъ цѣлия денъ го измѣчваше това, осѣждаше се... А ако господарятъ му се скарваше, той все на своето държеше:

— Не, нищо не съмъ забравилъ...

Този денъ хаджи Тодоръ се замисли и дълго мисли съ какво да го излѣкува отъ тоя лошъ навикъ.

Да го набие; та и другъ пѣтъ го е билъ — не помага, пакъ същото си знае. Отъ па-

ритѣ да му отбие — не струва, сиромашъ е...

Тогава?

Измисли го най-после. Като се върна отъ копань, повика го при себе си:

— Ти, Дойно, преди да вечеряшъ, отвържи коня и го напои.

Дойно го отвърза и нѣкакъ си виновно го изведе отъ обора. „Може би затова ме и накара, помисли си той съ тревога, за да видя самъ, че не е почистенъ"... Но си замълча.

Заведе коня на кладенеца и му поднесе кофата съ вода да пие. Но коня не искаше да се докосне до водата — дърпаше се насамъ-натамъ.

— Не иска, не е жаденъ, — гузно проговори Дойно и премѣсти калпака си на лѣвата страна.

— Накарай го насила, удари го... та да видимъ.

Удари го веднажъ-дважъ Дойно по муцуната и насила я натика въ кофата, но коня се отдрѣгна още по-силно,

НАШИ ПИСАТЕЛИ

Змей Горянинъ

Роденъ е презъ 1904 година въ гр. Русе, сега живѣе и работи въ София.

Змей Горянинъ, истинското име на когото е Свѣтлозаръ Димитровъ, е отъ младитѣ и даровити наши писатели. Започналъ е да пише още отъ ученически години. За възрастни е написалъ книгитѣ: „Последниятъ день“, разкази, „Князь Иванъ Кулинъ“ и „Ние умрѣхме — да живѣе народътъ“, повести, „Бачо Киро“ и „Дунавътъ тече“, романи, както и пиесата „Спасителна нощъ“. За сюжети на неговитѣ произведения служатъ героитѣ и събитията отъ епохата на българското възраждане.

За малкитѣ е написалъ книгитѣ: „Непобедимитѣ“, разкази изъ нашето минало, „Седефена броеница“, приказки и „Лудоринтъ на котарака Панчо“, весели стихотворения. Сътрудникъ е на всички детски вестници и списания.

ПЧЕЛИ

Цѣли дни дѣждътъ облива вретенилитѣ жита и сега наредъ щастливо грѣе слънце надъ свѣта.

Задъ оградата бодлива кошерътъ сега брѣмчи и пчелитѣ работливи гледатъ златнитѣ лѣчи.

Ето нѣколко литнаха, тѣ разбраха — стига сънь, де цвѣтата сѣ — узнаха, съ пѣсенъ втурнаха се вънь.

Ще летятъ тѣ надъ цвѣтята, чакъ доде настѣпни мракъ, утре волно надъ полята съ пѣсенъ ще политнатъ пакъ.

Слушамъ кошерътъ какъ пѣе, гледамъ слънчевия денъ, а небето майско грѣе — цѣло въ блѣсъци надъ менъ.

И си мисля: тѣй децата радватъ се на тоя свѣтъ и отъ книжкитѣ богато сбиратъ златоносенъ медъ.

Симеонъ Мариновъ

Който пѣе зло не мисли

Тѣй, полета престани, класоветѣ не рони!

Класоветѣ съ златенъ родъ, даръ за мъжи и за потъ.

Буйни вѣтре, престани, класоветѣ не рони!

Стоянъ Дриновъ

ТЪЖНА ПѢСЕНЪ

отъ Живоинъ Д. Каричъ

Боленъ заекъ има срѣдъ гора зелена. Младъ и гладенъ гине, лѣкъ и помощъ нѣма.

Майка му самичка въвъ зори замина да сбере храничка въ страшната долина.

Малко лѣкъ отъ билка нейде да намѣри, своята рожба мила съ него да изцѣри.

Най-подиръ намѣри зеде въвъ градина. Нисичко се сведе и подъ плета мина.

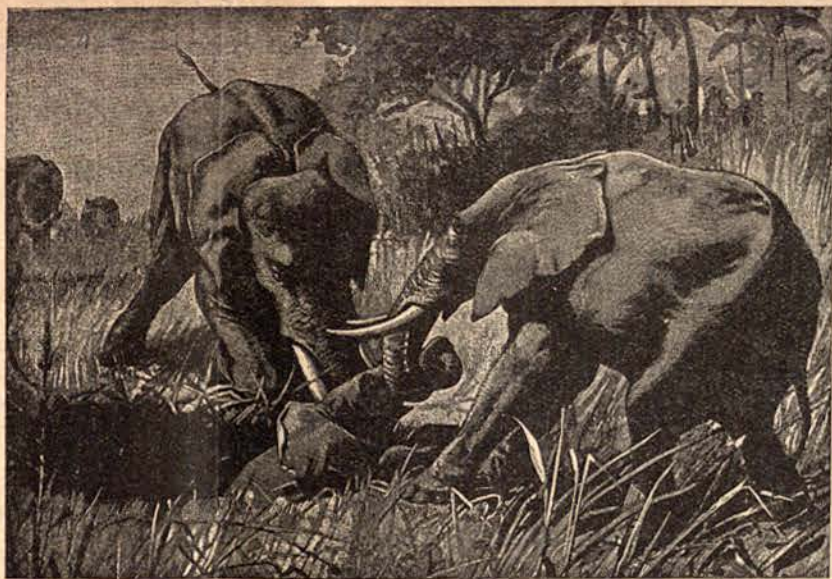
Радостно затупка сърдчицето нейно, но отъ пѣтя пукна пушка ненадейно.

Зайчицата падна мъртва край храната. Топла кръвъ закапа леко по листата.

Боленъ заекъ има срѣдъ гора зелена. Младъ и гладенъ гине, лѣкъ и помощъ нѣма.

Горката му майка нѣкъде заглѣхна. И безъ нея зайко гладничккъ издѣхна.

Преведе отъ сръбски: Вл. Зеленгоровъ

Напишете съчинение по картината! Най-хубавото ще бѣде отпечатано въ в. „Славейче“ и ще получи награда хубава книга.

отколкото преди и поведе Дойно.

— Не ще... какво да правя?

— Стига... я пусни го самъ да си отиде въ обора...

Конятъ като се видѣ свободенъ, заприпка къмъ обора...

— Видѣ ли, азъ нарочно те накарахъ да направяшъ това за урокъ да ти послужи. Ти си по-лошъ отъ добичето... Забравишъ нѣщо, после се сътишъ, но не го направяшъ. Ни глоба, ни бой те оправя... Инатитѣ си. Хай да видимъ занаяредъ какво ще бѣде.

И отъ тогава Дойно се поправи. Същаше ли се, че е забравилъ нѣщо, веднага си представяше картината съ коня — какъ се дърпа, инати се и не ще на сила вода да пие. И се залавяше тутакси да го направи.

Така и той и господарятъ му бѣха вече доволни.

Панчо Михайловъ